

R E G É L Ő.

PESTEN vasárnap augustus 31^{kén} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. boritéktalanul; postán 6 ft. pengőben. képek nélkül egy ezüstforinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

N É P I S M E R T E T É S.

Amerikai rajz vonatok.

I.

Házi élet. Nyilvános vendégségek. — Táncmulatságok.

A' népnek nyilvános életmódja sehol se háziasabb 's viszont a' házi életmód sehol se nyilvánosabb mint Amerikában. Az ottani familiák életneme a' hidegség és szinlelés valamely mázát viseli, melly a' külföldieknek vissza tetszik, mivel azt nem értik. Az idegen, ki valamely háznépi körbe lép, gyakran olly emberek közt gondolná magát, kik egymás iránt egészen idegeneknek látszanak. Az amerikai férjfiú nem viseltetik sokkal nagyobb bizodalommal felesége és gyermekei — mint ismerősek 's idegenek iránt. Ezen idomság (formalitas) valamely sajátsággal bir, 's nem látszik megegyezni a' köz-társasági szabadsággal. De volta-képpen véve szükséges; mert eme visszatartoztatás nélkül az egyenlőség durvaságra fajulna-el.

Éppen ezen idomságban alapul, hogy ritkán hallatnak valamely amerikai háznépben ama durvaság kitörései, mellyek más nemzetek alsóbb néprendjében olly számosak. A' csekélyebb birtokúak házában is Mistress-nek (asszonyom) nevezi feleségét a' férj, 's M a s t e r-nak (uram, ur) férjét az asszony. Ha az anya leányát hivatja, így szól: „Call Miss Jenny (hivja-be Jenny kisasszonyt).“ — Nem hidegség teszi tehát az amerikai férjet idomossá szinlelővé hitese iránt, hanem annak asszonyi igazai iránt tisztelettel viseltetése. A' házas társak szeretete nem érzelmekben (Empfindeley) vagy nyájaskodásokban mutatkozik, hanem az amerikai házas életnek egész valóságában, egész életében. Illetlennek tartatnék, ha a' társaság szeme-láttán valamely érzelemhez hasonló bizonyításra fakadna valaki.

Sentimentalismus-ról, a' szónak europai értelmében, semmit se tud az Amerikai, sőt gyűlöli azt. De az érzelőnek minden órában be szabad házába lépni, 's ha szánás könnyeire nem is, de segedelemre mindenkor talál a' ház uránál 's asszonyánál. Ezen hideg méltóság nemének még más talpköve is van. Az északamerikai egyesült statusok polgárjának élete sokkal nyilvánosabb, mint akármely másoké; mert minden lépésére vigyáznak. Éppen ez nem felejteti-e vele házában is méltósága fentartását; mert nem tudja, valljon nem leszen-e még ma, vagy holnap szüksége valamely polgártársának kedvező ítéletére, ha valami tisztségre kívánná magát kijeleltetni, candidáltatni. Ezért törekszik szembetűnőleg mindenütt illendőséget (Decency) kitüntetni. Szomszédjai körében mindenkor komoly viseletet mutat, 's annyival is inkább idegenek között, kiknek ítéletével keveset gondol, mert őket nem sokra becsüli.

Nem érzelmek ezek, hanem velek született elvek (Grundsatz), és a' nyilvános vélemény iránti tisztelet. A' hol ez megengedi a' keringő tánczot, vagy Whist-et, ott tánczolniak 's whisteznek, holott más helyeken ezeknek pusztá neveit se látszanak merészleni az emberek borzadás nélkül ajkaikon kiejteni. Hogy ez azonban valamely ravaszságnak neme, 's talán igen is tulságos, örömet megvallom; de Amerikában minden ravasz, pedig ott még se csálnak meg senkit is ravaszsággal. A' falun vagy a' County-városokban romlatlan az élet, és inkább köztársaságos. Azért kit különös viszonyzatok (Verhältniss) városokba nem szorítanak, az éppen azon okból falura vonja magát. Még csak itt tetszik ki annak az Amerikai, a' mi valójában az, t. i. egy hatalmas nemzeti szabad és befolyású polgárnak. A' szövetséges statusok legfőbb, 's legnagyobb befolyású emberei Jefferson, Madison, Monroe 's a' t. falun vagy Countyvárosokban laktak. Az, a' mi Európában kisvárosiasnak neveztetik, Amerikában nem ismertetik, mert a' legcélszerűbb Countyváros (kerületi város) polgárja is éppen annyi behatással bír, mint New-York lakosa.

Ezen Countyvárosokban sokkal kellemesebben és olcsóbban lehet élni. 7—800 dollarral 7—8 személyes háznép, ha maga házában lakik, igen csinosan élhet, 's három lovat és szintannyi fekete szolgát tarthat, a' mi Philadelphianban 4000, New-Yorkban 5000, New-Orleansban 6000,

dollarba kerülne. Hogy pedig ennek lehetsége kitessék, ime némelly szükséges életneműnek közép ára: 1 font marhahús $1\frac{1}{2}$ —2 cent (mintegy 4 xr. váltóban), sertéshús $1\frac{1}{2}$ —3 cent, friss szarvashús 2, szárított 4 cent, sonka, füstölt vagy szárított sertéshús 6 cent; egy mérték (Buschel, 54 font) zab 10—12 cent, rozs vagy kukoricza 19, buza 37—50 cent. 112 font finom buzaliszt 1 dollar 50 cent. (Egy dollarban van 100 centimes.) A' legjobb nemű theának fontja (Gunpowder, vagy Imperial tea) 2 dollar; csekélyebb neműeknek 75 centtől fogva 1 dollarig. Barna cukor 10— $12\frac{1}{2}$, fehér 20—25 cent; kávénak pedig fontja 23—25 cent; 1 tonna (22 mázsa) széna 4—6 dollar. Egy ló, ha maga tartja az ember, esztendőnként 25 dollarnál többre nem kerül. Falun legdrágább a' ruházat és a' szoba bútor nemei. *(Folyt. köv.)*

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Találkozások. *(Végzet.)*

Ebéd után. Igaz szerelem ugyan, millyen keblem-ben ég, soha se kérdi imádott tárgya nevét, 's rangját; de ismered prosaicus életünket. — Aztán tagadhatlan igazság, hogy kimondhatlan báj-erő fekszik a' nevekben, 's én azon emberek közül vagyok, kiket már egy név is elbájol. Első gondom lesz a' mellékes házi körülményeket, nénikéket, házi gyengeségeket 's a' t. kitanulni, és ah! mi boldognak érzem magamat, hogy pénzem van. — Jupiter is csak arany eső képében szökhetett az erős várba. — Jean, a' pinczés, igen ügyes fiú, mindenről nyomban tudósított. — Előre is nevét kértem. — Mordfi Laura! — Szinte hátra estem ijedtemben. — Mordfi kisasszony! Ó szerencsétlen szempillantás, melly őt Mordfivá alkotá!

De későbbben hidegebb itélettel fontolván-meg a' dolgot, 's össze vetvén a' körülményeket, azon következményre jöttem, hogy Mordfi kapitány szép fiatal hölgyének illy nagy leánya nem lehet. — Nem létezhetne széles e' világon több Mordfi? 's én e' talán alaptalan félelemnek feláldozam édes szerelmi reményemet? — Nem, daczára apád mord nevének szeretni foglak édes leányka! szeretni mint eddig senkit! — Laura, angyali név! már csak e' név is képes engem örökre imádóddá tenni. — Tovább kérdeztem Jeant, 's ő pergő nyelvvel beszéllé, hogy van ugyan a' háznál egy

Jaj szegény fejemnek! — nem hallod zengeni halálom óráját?

„Kapitány ur! — kezdém rebegő szóval, szemeimet a' halvány lányka kedves alakjára vetve — Istenemre 's becsü-
letemre mondom, nem vétkes inger vonzott házába, nem,
mellyet csábító keble táplál. Ellenállhatlan szerelem ereje. —“

Hatalmasan pattogó szitkai elnyomták rezgő szavaimat.

Mit volt már most tennem, mint szép leánya kezéért esdeklenem, 's a' pillantás munkáját régen keblemben viselt 's elhatározott terv és kívánság következésének hazudnom. — Önkénytes ohajtás 's a' szükség ércz-törvénye itt legszebb harmoniában munkáltak egy célra.

Laura hölgyem lesz. — Mordfy kapitány, a' komor alakú-
félelmes Mordfy könnyező szemekkel adta reánk atyai ál-
dását, 's édes reményem sugja, hogy e' harmadik talál-
kozásom boldogságát találhatta-fel velem. — Isten veled,
mig hölgyemmel együtt látlak! Komáromból,

J E L E S M O N D A S.

Végzet játéka.

Ám! a' végzet csak úgy játszik	Holott néha a' vélt övét
Az emberek dolgával,	Lépésnyire se viszi:
Mint a' zugó szélvész a' vén	Egy forgó szél kerekedik,
Máttra lengő lombjával;	'S kezéből kitekeredik —
'S a' mit az ember markában	Azt látja, hogy tétova —
Tart magáénak hiszi;	De azt nem — honnan 's hova?

Balla.

Öröm, 's fájdalom. Hamar jelen-meg a' kellemes vidám-
ság napja, de hamar is eltűnik: az öröm még soha se mulatott
igen sokáig, de a' fájdalom mindig későn mulik-el.

Haugwitz.

Érzéki és szellemi szerelem. A' csupán érzéki sze-
relem igen hasonlít amaz almához, mellyet a' kigyó az első em-
ber-párnak nyújtott paradicsomban; annak izlelése után elveszté
a' boldogtalan pár boldogságát. A' csupán szellemi szerelem pedig
igen is sokszor maga ama kártékony kigyó. Laun Fr.

Aphorismák N. Kátáról. Feledésben levő érdem éppen
olyan, mint a' földben telelt virág-gyökér: fojtsuk bár millyen
földhalommal őt, kibujik még is.

Boszútálló előjáró, francia guillotine, más vesztén örvendező
olyan, mint az őrlő malom-kő. Csernyánszky.

K Ö L T É S Z E T.

Egykor 's most.

Egykor, szép tavasz viráynin
Ó mi boldog éltet éltem,
Édes álmak bájölében,
Folydogált szeliden éltem.

Boldog, nyugott, vidám valék,
Vad bú nem rohant szívemre,
Csak fénysugár 's arany napok
Szálltak gondtalan fejemre.

Magos, nemes, dicső vágyak
Szárnyán repült lelkem tüze,
'S naphoz fel-törő remények
Lég-hajóján fellelegeze.

Ha egy érzetimmal rokon
Költő ömledésit vevém,
Képzetimnek 's álmaimnak
Karján égis emelkedém;

Ha viruló vidék felett
Messziség homálya felé
Kinéztem: a' zöld kikelet
Erzésem' megszentelé;

Ha egy rokon kebelt heves
Szívemre rontam ölelve,
Mi jól valék! milly ihlettel
Volt e' kebel lelkesülve.

Ha lány zefirként lebegve
Szökött barna lány előttem,
Mint olvadék, mint nyilott-meg
Mosolygva egy ég felettem.

De hajh! letűnt ez édenem,
Menyő csapá reményeim,
Maradhatok magos vágyak,
Szép álmaim, szerelmeim.

Tavasz-korom virányait
Vad ősz szele elhervasztá,
Szép álmomból felüvöltött
'S felleghajóm elolvasztá.

Setét ködökben a' távul,
Rém-képekkel terhes az ég,
'S fanyar keservtől emészte
Zuzott szívem vad kinban ég.

Eltűnt, ah! örökre eltűnt
A' szép, tarka, boldog álom,
Félébredék kinra, és a'
Vad való jegét találok.

Eltűnt a' lélek magosra
Lengő ifjú költeménye,
Eltűnt édes csalódásom,
'S képzetem bájos reménye.

T. L.

K Ü L Ö N F É L E.

Az Indiaiaknak míveltségre törekedése — úgy mond a' „Gyananneschun neyü hirlap — igen élenken nyilatkozik egy idő óta. Több kapitányok ohajtják, hogy az angoly nyelv nyilvánosan taníttassék a' belföldiek közt, miután Lord Bentinck fő kormányzó e' nyelvet a' két nemzet közti legjobb összekötő kapocsnak lenni mondotta. Calcuttába a' felső tartományokból több levelek érkeztek, melyekben ügyes angoly tanítókat kérnek iskolájik számára. Ez minden esetre örvendetes kilátás, de valljon mit fog a' britt kormány tenni ezen nagy cél kivitelére? — Az ország legelőkelőbb fejedelmei — mond az „Ayena Secunde“ nagy kedvet mutatnak az angoly nyelv megtanulására, 's a' Marattok, Radschuppok, Seikok, Jausok 's a' t. soha sem éltek volna eddig is írásaikban perzsa nyelvvél, ha a' britt kormány azt be nem hozta volna maga. Az említett fő kormányzó mozdítványára most e' nyelv félre tétetik, 's helyette az angoly nyelvet tanulják nyakra főre; egyedül az Alwar-i Radschah sze-

gült eddigelé ellene a' köz törekedésnek, ki meg akar maradni a' — boldog régiség mellett.

Mértékletesség. Sándor a' világhódító, ázsiai taborozása alkalmával Aldának, a' kariai királynénak sok szolgálatot tett, melyet ez minden módon viszonzni igyekezett. Egyszer különféle frisitóket, és jó-ízű étkeket csináló szakácsot küldött ajándékba. Sándor nem fogadta-el, 's ezt izente a' királynénak: „Udvarmesterem Leonidas a' legjobb szakácscsal ajándékozott-meg, mikor megtanított arra, hogy jókor keljek-fel; dolgozzam, hogy délben jól ehessem; 's mértékletes legyek délben, hogy vacsorám jól essék.“

Széphegy i Emma.

Nagy emlék, és nagy felejtékenység példái. Mithridates mind azon huszonkét nemzeteknek nyelvöken beszélt, melyek alattvalói voltak, 's olly helyesen, hogy mindig tolmács nélkül beszéllett azokkal. — Plinius, és A. Gellius szerint. — Atticus, Herodes Sophistának fija, olly tompa elméjű volt, hogy a' tűz, víz, föld, és levegőnek se tudta neveiket eszében megtartani. — Julius Caesar egyszerre négy levelet dictált. — Plinius írja, hogy olvasott, dictált, és beszédet is hallgatott egyszerre. — Messala Corvinus nehéz betegsége után nevét felejtette-el. Plinius. — Seneca írja maga felől, hogy emlék-tehetségét annyira mivelte, hogy nem csak a' minden napi használatra volt alkalmas, sőt csaknem csudákat vitt általa véghez. — Ugyan is 2000 előtte egyszer elsorolt neveket ugyan azon renddel mondott-el újra, mellyel előtte elsoroltattak. — 200 verset hátulról kezdve könnyen elmondott előfelé. — Trapezuntius György tanult férjfiú, vénségében elfelejtette az írást, és olvasást. — Rav. Textor.

B. L. L.

Szerencsés előérzés. James nevű hajóval, melly későbbben hajó-törést szenvedett 's minden embereit eltemette, egy Irlandi is el akart indulni, 's már meg is fizetett volt, midőn egy gazdag özvegygyel össze jött, kivel szándékát közlé, hogy ő is Amerikába akarna indulni. Az özvegy azt gondolá, hogy jobb volna, ha itthon maradna. Az Irlandi érté az intést, az asszonyt kezével megkinálá, 's a' menyekző nem sokára meg is lett, 's az Irlandi így a' bizonyos halált ön akarátja nélkül kikerülte. „Ehret die Frauen!“

Csere-rejtvény.

1. 2. 3. 4. 5. Afrikai nemzet neve,
2. 3. Alatt fel nem találod.
4. 3. 4. 5. Ez híres várossá leve
5. 2. 3. 4. 1. Csak elmultról mondható
5. 4. 3. 4. Mulattat üres órádban
4. 3. 2. 5. Kártevő állat házádban.

R. Komáromból 9 éves Jókay Mórítz.

Előbbi rejtvény: 1) Nina. — 2) Mohács.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

Nyomat. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.